

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/387/2015
Identifikačné číslo spisu:	3111212754
Dátum vydania rozhodnutia:	23.06.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Lubor Šebo
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:3111212754.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu J. I., s miestom podnikania Z., IČO: 43 588 158, zastúpeného Mgr. Jozefom Gáplovským, advokátom so sídlom v Dubnici nad Váhom, Centrum II 88, proti žalovanému F. T., bytom Q., zastúpenému JUDr. Jurajom Anettom, advokátom s o sídlom v Bratislave, Kutlíkova 17, o zaplatenie 8 298,48 € s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Trenčín pod sp. zn. 12 C 231/2011, na dovolanie žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 15. mája 2014 sp. zn. 4 Co 348/2012, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalobcovi nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

Okresný súd Trenčín (ďalej aj „súd prvého stupňa“) rozsudkom zo 6. júna 2012 č. k. 12 C 231/2011-64 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 8 298,48 € s 9 % ročným úrokom z omeškania od 1. júna 2009 do zaplatenia a náhradu trov konania 2 576,22 € (z toho trovy právneho zastúpenia 2 045,72 €) k rukám právneho zástupcu žalobcu, všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že vykonaným dokazovaním boli preukázané tvrdenia žalobcu o tom, že žalovaný prevzal dňa 16. februára 2009 v hotovosti sumu 8 298,48 € ako pôžičku s dobou vrátenia do 31. mája 2009, ktorú povinnosť si nesplnil. Žalovaný ničím nepreukázal svoje tvrdenia o účelovosti predmetnej zmluvy o pôžičke. Právne svoje rozhodnutie súd prvého stupňa odôvodnil ustanovením § 657, § 658 ods. 1, § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka, § 3 nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“).

Na odvolanie žalovaného Krajský súd v Trenčíne rozsudkom z 15. mája 2014 sp. zn. 4 Co 348/2012 napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdil (§ 219 ods. 1 O.s.p.). Žalobcovi nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. Dospel k záveru, že súd prvého stupňa v potrebnom rozsahu zistil rozhodujúce skutkové okolnosti a na ich podklade dospel k správnym právnym záverom, s ktorými sa v celom rozsahu stotožnil (§ 219 ods. 2 O.s.p.). Odvolací súd sa na základe odvolacej námietky žalovaného zaoberal aj otázkou, či mu v konaní nebola odňatá možnosť pred súdom konať, a

dospel k záveru, že postup súdu prvého stupňa, ktorý vec prejednal a rozhodol v neprítomnosti žalovaného sa nepriečil § 101 ods. 2 O.s.p. a nemal za následok odňatie možnosti žalovanému pred súdom konať. Neobstojí ani ďalšia odvolacia námietka žalovaného, že súd prvého stupňa nezistil dostatočne skutkový stav veci, čím mu tiež odňal možnosť pred súdom riadne konať, keďže nebol zo strany súdu poučený o tom, že všetky dôkazy, ktoré žiada preskúmať, musí predložiť alebo aspoň označiť pred ukončením dokazovania v o veci. Z obsahu spisu vyplýva, že spolu s predvolaním na pojednávanie dňa 14.12.2011, doručeným žalovanému do vlastných rúk dňa 15.11.2011, bol žalovaný poučený o tom, že je povinný predložiť alebo označiť všetky dôkaz najneskôr do vyhlásenia uznesenia, ktorým sa končí dokazovanie, pretože na dôkazy predložené a označené neskôr súd neprihliadne (§ 120 ods. 4 O.s.p.). Rozhodnutie o trovách odvolacieho konania súd odôvodnil s poukazom na ustanovenia § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p. a § 151 O.s.p.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podal žalovaný dovolanie s odôvodnením, že postupom odvolacieho súdu mu bola odňatá možnosť konať pred súdom. Procesnú vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. (poznámka dovolacieho súdu: v zmysle Občianskeho súdneho poriadku v znení účinnom od 1. januára 2015 ide o ustanovenie § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.; v ďalšom sa pod „O.s.p.“ rozumie Občiansky súdny poriadok v platnom znení) vyvodzoval z postupu súdu prvého stupňa, ktorý v preskúmvanej veci konal a rozhodol napriek tomu, že neboli splnené podmienky stanovené § 101 ods. 2 O.s.p. Svoju neprítomnosť na súdnom pojednávaní ospravedlnil potvrdením od všeobecného lekára pre dospelých F. L., že žalovaný je dlhodobo problémovo mobilný a prosí ho ospravedlniť na súdnom pojednávaní dňa 6. júna 2012. Keďže súd pojednával a rozhodol v neprítomnosti žalovaného, bolo mu znemožnené pred súdom ďalej konať, predostrieť jeho argumenty a najmä nechať predvolať svedka, ktorého predvolať chcel a ktorého v dôsledku postupu súdu nemohol označiť. Rozhodnutie odvolacieho súdu taktiež vychádza z nesprávneho právneho posúdenia (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Z uvedených dôvodov žiadal zrušiť dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu ako aj rozsudok súdu prvého stupňa a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Žalobca sa k podanému dovolaniu nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), ktorý je zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 236 a nasl. O.s.p.).

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. Podľa § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné aj proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. V zmysle § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p.

Žalovaný dovolaním napadol rozsudok odvolacieho súdu, ktorý nevykazuje znaky žiadneho z uvedených rozsudkov. Prípustnosť jeho dovolania preto z ustanovení § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. nemožno vyvodiť.

Prípustnosť dovolania žalovaného by v danom prípade prichádzala do úvahy, len ak by v konaní došlo k niektorej z procesných vád uvedených v § 237 ods. 1 O.s.p. Dovolací súd so zreteľom na § 242 ods. 1 O.s.p. skúmal, či prípustnosť dovolania nezakladá niektorá z procesných vád taxatívne vymenovaných v tomto ustanovení. Podľa uvedeného ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu

odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Treba zdôrazniť, že z hľadiska § 237 ods. 1 O.s.p. nie je právne významné samo tvrdenie účastníka, že došlo k určitej procesnej vade, ale len zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k namietanej vade skutočne došlo.

Dovolateľ procesné vady konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. nenamietal a vady tejto povahy v dovolacom konaní nevyšli ani najavo. Prípustnosť jeho dovolania preto z týchto ustanovení nemožno vyvodiť.

Žalovaný v dovolaní namietal, že v konaní mu bola postupom odvolacieho súdu odňatá možnosť pred súdom konať (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.). Pod odňatím možností pred súdom konať treba rozumieť taký nesprávny procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv, priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. O vadu, ktorá je významná z hľadiska tohto ustanovenia ide vtedy, ak súd postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva. So zreteľom na žalovaným tvrdený dôvod prípustnosti dovolania sa Najvyšší súd Slovenskej republiky osobitne zamerlal na otázku opodstatnenosti tvrdenia, že v prejednávanej veci mu postupom súdu bola odňatá možnosť pred ním konať (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.).

Dovolateľ namietal, že postupom súdu prvého stupňa mu bola odňatá možnosť pred súdom konať (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.) tým, že súd v rozpore s § 101 ods. 2 O.s.p. vec prejednal a rozhodol v jeho neprítomnosti, hoci svoju neúčast' ospravedlnil závažným dôvodom - dlhodobými zdravotnými problémami.

Podľa § 101 ods. 2 veta druhá O.s.p. ak sa riadne predvolaný účastník nedostaví na pojednávanie ani nepožiadal z dôležitého dôvodu o odročenie, môže súd vec prejednať v neprítomnosti takého účastníka; prihliadne pritom na obsah spisu a dosiaľ vykonané dôkazy. Toto ustanovenie určuje dve podmienky, ktoré musia byť súčasne splnené, aby súd mohol vec prejednať v neprítomnosti účastníka: a/ riadne predvolanie a b/ absencia žiadosti o odročenie pojednávania z dôležitého dôvodu. Aké náležitosti má obsahovať návrh na odročenie pojednávania upravuje odsek 2 a ods. 3 ustanovenia § 119 O.s.p., ktoré boli do Občianskeho súdneho poriadku vložené novelou vykonanou zákonom č. 388/2011 Z.z. s účinnosťou od 1. januára 2012. Táto novela v § 119 ods. 3 stanovila, že ak je dôvodom na odročenie pojednávania zdravotný stav účastníka alebo jeho zástupcu, návrh na odročenie pojednávania musí obsahovať aj vyjadrenie ošetrojúceho lekára, že zdravotný stav účastníka alebo jeho zástupcu neumožňuje účasť na pojednávaní. Za takéto vyjadrenie sa považuje vyjadrenie ošetrojúceho lekára, že účastník alebo jeho zástupca nie je schopný bez ohrozenia života alebo závažného zhoršenia zdravotného stavu sa zúčastniť pojednávania. To znamená, že zdravotný stav účastníka podľa súčasnej právnej úpravy možno považovať za dôležitý dôvod pre odročenie pojednávania vtedy, ak účastník pripojí k návrhu vyjadrenie ošetrojúceho lekára v zákonom požadovanom znení.

Zákon však neuvádza, ako má súd postupovať, ak účastník síce požiadala o odročenie pojednávania z dôvodu zdravotného stavu, ale vyjadrenie ošetrojúceho lekára súčasne s návrhom nepriloží, resp. ho pripojí, ale jeho obsah nezodpovedá zákonnej požiadavke uvedenej v § 119 ods. 3 O.s.p. V takomto prípade ide o podanie vykazujúce vady (neúplné podanie), kedy súd je povinný pokúsiť sa o ich odstránenie. Súdom má totiž v občianskom súdnom konaní v zmysle § 43 ods. 1 O.s.p. povinnosť, postarať sa o odstránenie väd účastníkom už urobeného podania, včítane poučenia ako treba opravu alebo doplnenie urobiť, a tak účastníkovi konania umožniť, aby ním urobený procesný úkon aj v skutočnosti vyvolal sledované procesné účinky. Ak preto obsahom návrhu na odročenie pojednávania, ktorého dôvodom je zdravotný stav účastníka, nie je vyjadrenie ošetrojúceho lekára, resp. zákonným

požiadavkám zodpovedajúce vyjadrenie, je súd povinný vyzvať účastníka na jeho doplnenie a súčasne ho poučiť ako treba doplnenie urobiť, resp. čo konkrétne má byť obsahom vyjadrenia ošetrojúceho lekára. Podľa dovolacieho súdu iba takýto postup, vzhľadom na možné procesné dôsledky, zodpovedá zabezpečeniu spravodlivej ochrany práv a oprávnených záujmov dotknutého účastníka konania. V opačnom prípade, t. j. ak by súd bez dodržania uvedeného postupu dospel k záveru, že zdravotný stav účastníka nie je dôležitým dôvodom pre odročenie pojednávania a vec by prejednal v jeho neprítomnosti, išlo by o postup nesprávny, ktorý by mal za následok odňatie možnosti pred súdom konať (viď rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 6 Cdo 328/2012).

V zmysle ustálenej judikatúry súdov je choroba účastníka preukázaná lekárskeým potvrdením dôležitým dôvodom v zmysle § 101 ods. 2 O.s.p. Ak by účastník konania v takomto prípade požiadal včas o odročenie pojednávania, prejednanie veci v jeho neprítomnosti treba kvalifikovať ako odňatie možnosti účastníkovi konať pred súdom v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. (viď R 31/1995). Za dôležitý dôvod v zmysle § 101 ods. 2 O.s.p., pre ktorý sa účastník (zástupca) nemôže zúčastniť pojednávania a žiada o jeho odročenie, treba považovať aj (len) náhle akútne ochorenie účastníka (zástupcu) vyžadujúce lekárske ošetrenie v deň pojednávania (viď rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 95/2003 publikovaný v časopise Zo súdnej praxe pod č. 46/2004).

V danej veci z obsahu spisu vyplýva, že súdne pojednávanie konané dňa 7. mája 2012 bolo odročené na 6. júna 2012, čo účastníci vzali na vedomie s tým, že písomne predvolaní nebudú. Dňa 1. júna 2012 bolo do spisu založené potvrdenie od všeobecného lekára pre dospelých F. L. zo dňa 30. mája 2012 o nepriaznivom zdravotnom stave žalovaného, z ktorého vyplýva, že žalovaný je dlhodobo problémovo mobilným pacientom a prosí ho ospravedlniť na súdnom pojednávaní dňa 6. júna 2012. Z uvedeného vyplýva, že žalovaný nepredložil súdu vyjadrenie ošetrojúceho lekára v zákonom požadovanom znení a navyše ani nepožiadal o odročenie súdneho pojednávania v zmysle § 119 O.s.p. So zreteľom na uvedené najvyšší súd dospel k záveru, že v prípade daného pojednávania boli splnené podmienky pre prejednanie veci v zmysle § 101 ods. 2 O.s.p. Tým, že súd prvého stupňa vec 6. júna 2012 prejednal a rozhodol v neprítomnosti žalovaného, nedošlo k procesnej vade konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.

Prax súdov sa ustálila na názore, že ak právny zástupca účastníka zaslal súdu lekárske potvrdenie o svojom ošetroaní (o svojej pracovnej neschopnosti), avšak nepožiadal o odročenie pojednávania a odvolací súd pojednával v jeho neprítomnosti, nedošlo tým k odňatiu možnosti účastníka konať pred súdom podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. (porovnaj tiež R 120/1999, uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 21. októbra 2010 sp. zn. 3 Cdo 216/2010). Tento právny názor je plne aplikovateľný aj v prejednávanej veci. Obdobne procesný úkon účastníka adresovaný súdu, ktorým žiada len o ospravedlnenie svojej neúčasti na nariadenom pojednávaní a iba vysvetľuje jej dôvod bez toho, aby zároveň požiadal o odročenie tohto pojednávania, nemožno považovať za žiadosť účastníka o odročenie súdneho pojednávania v zmysle § 101 ods. 2 O.s.p. (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 6. februára 2013 sp. zn. 5 Cdo 345/2012).

Dovolací súd zdôrazňuje, že právo účastníka, aby jeho vec bola prejednávaná verejne a v jeho prítomnosti, ktoré je zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, nemožno chápať tak, že súd nemôže konať a rozhodnúť vo veci bez prítomnosti účastníka, ale tak, že súd je povinný umožniť účastníkovi uplatnenie tohto práva. Ustanovenie § 101 ods. 2 O.s.p. umožňuje vec prejednať v neprítomnosti účastníka, ktorý, i keď bol riadne predvolaný, nedostavil sa na pojednávanie, ani nepožiadal z dôležitého dôvodu o jeho odročenie. Z tohto predpokladu vychádza aj ustanovenie § 119 O.s.p., v zmysle ktorého pojednávanie sa môže odročiť len z dôležitých dôvodov. Pokiaľ preto v danom prípade žalovaný nepožiadal o odročenie pojednávania a odvolací súd za týchto okolností pojednával v jeho neprítomnosti, nedošlo k porušeniu žiadnych procesných ustanovení ani k odňatiu práva patriaceho žalovanému ako účastníkovi konania. Postupom, ktorý sa nepriečil Občianskemu súdnemu poriadku, nemohol odvolací súd žalovanému odňať možnosť konať pred súdom. Žalovaným tvrdený dôvod prípustnosti jeho dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. preto nie je daný.

Žalovaný v dovolaní ďalej namietal, že napadnuté uznesenie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový

stav. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Právnym posúdením vecí, v rámci ktorého súd na zistený skutkový stav aplikuje hmotnoprávny alebo procesný predpis, sa nezakladá procesná vada konania v zmysle § 237 ods. 1 O.s.p. Nesprávne právne posúdenie vecí súdmi nižších stupňov je relevantný dovolací dôvod, ktorým možno odôvodniť procesne prípustné dovolanie (viď § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.); samo (prípadne) nesprávne právne posúdenie vecí súdmi nižších stupňov ale nezakladá prípustnosť dovolania v zmysle § 237 ods. 1 O.s.p. Preto sa dovolací súd správnosťou právneho posúdenia vecí odvolacím súdom nezaoberal.

Vzhľadom na to, že v dovolacom konaní sa nepotvrdila existencia procesnej vady konania tvrdenej žalovaným, nevyšli najavo ani iné vady uvedené v § 237 ods. 1 O.s.p. a prípustnosť podaného dovolania nevyplýva z ustanovenia § 238 O.s.p., Najvyšší súd Slovenskej republiky odmietol jeho procesne neprípustné dovolanie podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné. So zreteľom na odmietnutie dovolania sa nezaoberal napadnutým rozsudkom odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

V dovolacom konaní procesne úspešnému žalobcovi vzniklo právo na náhradu trov konania proti žalovanému, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd nepriznal žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania, lebo nepodal návrh na uloženie povinnosti nahradiť trovy dovolacieho konania (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 151 ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.